

PERUSTEHTÄVÄ

Turun kaupunginkirjasto on tiedon, kulttuurin ja oppimisen edistäjä sekä kansalaisyhteiskunnan vahvistaja.

KIRJASTON VISIO 2017-2025

Asiakaskokemus ja *palvelukulttuurin* kehittäminen ovat viime vuosina nousseet keskeiseksi teemaksi organisaatioissa. Palvelukulttuuriin sisältyy keskeisesti asiakasorientoituneisuuden arvo, ja sen tarkoituksena on luoda uskollisia asiakassuhteita sekä samalla kehittää organisaation ydinkyvyyksiä ja pätevyksiä.

Kirjaston on tarjottava kansalaisille mielenkiintoisia asiointiympäristöjä ja käyttökelpoisia työvälineitä, joilla kansalaiset itse ja omatoimisesti pystyvät louhimaan, arvioimaan ja jalostamaan tarvitsemaansa tietoa. Kirjaston uusi rooli on toimia mahdollistajana, aktivoijana ja tiedon jäsentäjänä.

Uudistuneen palvelukulttuurin myötä kirjasto keskittyy edistämään aktiivisten ja valistuneiden yhteisöjen muodostumista, joissa yksilöt jakavat keskenään tietoa, ideoita ja kokemuksia. Vuonna 2025 vahva, yhteisöllisyyttä edistävä kirjasto vahvistaa olemassaolollaan ja toiminnallaan demokraattisen kansalaisyhteiskunnan selkärankaa.

KIRJASTON OPERATIIVISET TAVOITTEET VUONNA 2018

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Turun kaupungin kirjastopalvelut on tiedon, kulttuurin ja oppimisen edistäjä sekä kansalaisyhteiskunnan vahvistaja. Kirjasto opastaa kansalaisia tietoyhteiskunnan perustaitoihin ja lisää heidän itsepalvelumahdollisuuksiaan tarjoamalla digitaalisia ajasta ja paikasta riippumattomia palveluja. Kirjastopalvelujen strategiset painopisteet vuodelle 2018 ovat:

- edistää kansalaisten tietoyhteiskuntataitoja (Kapan käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet)
- kehittää tilojen ja palvelujen esteettömyyttä ja saavutettavuutta (Koha; uuden palvelukonseptin kirjastoauto; kellutus)
- lisää sosiaalista yhdenvertaisuutta ja hyvinvointia (strategia maakunnallisten palveluosaamisen kehittämiseksi)
- luoda uusia toimintamalleja erityisryhmien tarpeiden hoitamiseen (yhteistyö hyvinvointitoimialan kanssa)
- tarjota asukkaille alueelle soveltuvia tiloja omatoimiseen käyttöön sekä kannustaa heitä oma-aloitteisuuteen (monitoimitalojen yhteistoiminnan kehittäminen)

Kirjastopalvelujen painopisteiden kytkeytyminen vapaaehtoisten strategisiin tavoitteisiin

Strateginen sopimus 2018									
	Toimialan yhteiset tavoitteet ja hankkeet Aktiivinen kaupunkilaisten ohjelma				Hyvinvoinnin ohjelmien määrittelemät teemat				LTK ja P-aluekohtaiset 2017
STRATEGINEN TAVOITE ↓ STRATEGINEN HANKE	Aktivisuuden edistäminen alue ja kohde-ryhmillä	Kumppanuudet Kumppanuuksien kehittäminen ja toteutus	Digitaalisuus Digitaalisten medioiden hyödyntäminen	Kansalaistaidot	Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikais-työttömien aktivointi	Terveiden elämäntapojen edistäminen	Vanhemmuuden tuki	Yksinäisyys ja ulkopuolisuuden vähentäminen	Kirjasto 2017 Vahvistetaan tietoyhteiskunnan perustaitoja kuten monilukutaito kuntalaisten määrä kasvaa
	Operatiivinen taso - toiminnalliset ja kehittämistavoitteet								
KIRJASTON PROJEKTIT 2018	1. Kirjastoauton hankinta	2. Monitoimitalojen yhteistoiminnan kehittäminen	4. Kirjastojärjestelmän uudistaminen (Koha)	6. Kellutuksen vaikutusten ja hyötyjen seuranta					
		3. Osaaamisen johtaminen	5. Kapan käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet						

Projektit

Strateginen hanke	Projekti	Vaihe	Hyötytavoitteet	Projektin tavoite ja tuotokset	Alku (P3)	Loppu P6	Strategiakytös	Lisätietoja
Vapa: Aktiivisuuden edistäminen alue- ja kohderyhmätyöllä	Uuden palvelukonseptin kirjastoauton hankinta	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Hallintorajojen yli ulottuvalla yhteistyöllä pyritään kohdentamaan resurssit tarkemmin. Matalalattiatoinen kirjastoauto tuo lähikirjastopalvelun liikuntarajoitteisillekin. Uuden, sähköllä kulkevan kirjastoauton käyttökulut ovat nykyistä pienemmät. Kirjastoautojen toiminnan mittareina ovat kävijät ja lainat.	Esteettömän, muunneltavan ja energiataloudellisen uuden kirjastoauton hankkiminen. Uusi kirjastoauto mahdollistaa laaja-alaisen vapaa-aikatoimialan yhteistyön. (esim. yhteiset tapahtumat, osaamisen jakaminen jne). Auto on esteetön, matalalattiatoinen ja sähköllä käyvä.	21.11.2016	31.12.2018	2.3.3 Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa	Kulttuurilautakunta
VaPa: Digitaalisten medioiden hyödyntäminen	Kapan käyttöön oton edellyttämät toimenpiteet	P3 Projektin suunnittelun tarkentaminen (Toteutusvaihe)	Kansalaisten verkkopalvelujen tuntemus ja käyttötaidot kohenevat. Kirjasto on ollut edelläkävijä verkkopalvelujen tuottamisesta, mutta palvelut eivät ole tavoittaneet kaikkia ryhmiä, sillä kaikilla ei vielä ole verkkoasioinnin edellyttämiä taitoja. Kun sähköisten palvelujen käyttö tulee olennaiseksi osaksi jokaisen kansalaisen elämää, voi kirjastokin entistä voimallisemmin kehittää digitaalisia palveluja siten, että ne ovat aidosti kaikkien käytettävissä	Projektin tavoitteena on, että kirjasto voi omalla osaltaan auttaa kansalaisia ottamaan haltuun uudet sähköiset palvelut mm. järjestämällä verkkopalveluopastuksia.	12.4.2017	31.12.2018	3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä	Kulttuurilautakunta
VaPa: Digitaalisten medioiden hyödyntäminen	Koha - kirjastojärjestelmän uudistaminen	P3 Projektin suunnittelun tarkentaminen (Toteutusvaihe)	Järjestelmän ylläpitokustannukset pienenevät. Vaski-yhteistyön laajeneminen on todennäköisempää kuin nykyisellä kirjastojärjestelmällä. Järjestelmän kehittäminen on kirjastojen omissa käsissä eikä ole	Projektin tavoitteena on ottaa käyttöön avoimen lähdekoodin Koha-kirjastojärjestelmä.	12.4.2017	31.12.2019	3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä	Kulttuurilautakunta
Yhteensä €								000 €

Strateginen hanke	Projekti	Vaihe	Hyötytavoitteet	Projektin tavoite ja tuotokset	Alku (P3)	Loppu P6	Strategiakytös	Lisätietoja	
			riippuvainen järjestelmätoimittajan kehittämissaikatauluista. Yhteydet muihin järjestelmiin hoituvat entistä paremmin.						
Vapa: Kansalaistaidot ja saavutettavuus	Kellutuksen vaikutusten ja hyötyjen seuranta	P3 Projektin suunnittelun tarkentaminen (Toteutusvaihe)	Saavutettavuus paranee, kun aineisto on saatavilla siellä, missä sitä eniten käytetään. Aineisto on nopeammin kirjastonkäyttäjän tavoitettavissa. Henkilöstön työpanosta vapautuu logistisista tehtävistä ja sitä suunnataan monipuolisesti asiakaspalvelun kehittämiseen. Alueellinen tasavertaisuus toteutuu ja asiakkaat ovat itse osallisina oman kirjastonsa kokoelman muodostamisessa. Kuljetukset vähenevät ja sen avulla energiaa säästyy ja päästöt vähenevät	Projektin tavoitteena on asiakaslähtöiset, käyttäjien kanssa yhteistyössä toteutetut ja heidän tarpeisiinsa vastaavat kokoelmat kaikissa kirjaston toimipaikoissa.	2.1.2018	31.12.2018	2.1.3 Luodaan parempia palveluita kehittämällä vaikuttavia asiakaskeskeisiä palveluprosesseja	Kulttuurilautakunta	
Vapa: Kumppanuudet	Monitoimitalojen yhteistoiminnan kehittäminen (Syvälahti ja Yli-Maaria)	P4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Monitoimitalossa palvelu sujuu saumattomasti ja asiakaslähtöisesti. Eri toimijoiden ammatillista osaamista voidaan jakaa. Kustannussäästöjä tulee sekä päällekkäishankintojen minimoimisesta että tilojen ja resurssien joustavasta monikäyttöisyydestä.	Projektin tavoitteena on tuottaa alueen asukkaille entistä saavutettavampia palveluita hyödyntämällä tilojen joustavaa yhteiskäyttöä ja kirjasto- ja nuorisopalvelujen välistä yhteistyötä.	2.1.2017	2.9.2019	2.3.4 Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä	Kulttuurilautakunta Nuorisolautakunta Projekti on kirjasto- ja nuorisopalvelujen yhteinen, mutta sijoitettu kirjaston salkkuun.	
Vapa: Kumppanuudet	Yhteisöllisestä osaamisesta personalisoituun oppimiseen – avain kirjastojen	P3 Projektin suunnittelun tarkentaminen (Toteutusvaihe)	Hyötyjä arvioidaan osaamiskartoituksen ja -kapeikkojen sekä yliresursoinnin näkökulmasta koko ajan. Työ ei lopu projektiin, vaan seuranta on jatkossa osa normaalia toimintaa.	1. Päivitetään maakunnallinen kirjastostrategia (vuodelta 2009) huomioiden toimintaympäristön muutokset, megatrendit, hiljaiset signaalit ja määrittellen	16.10.2017	31.12.2018	2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä	Kulttuurilautakunta	
Yhteensä €									000 €

Strateginen hanke	Projektin nimi	Vaihe	Hyötytavoitteet	Projektin tavoite ja tuotokset	Alku (P3)	Loppu P6	Strategiakytös	Lisätietoja
	osaamisen johtamiseen!		Projektin tuloksena on mahdollisuus reagoida osaamisvajeeseen (esimerkiksi järjestämällä tarvittavaa täydennyskoulutusta) ja henkilöresursseja pystytään kohdentamalla osaajat ja tarpeet tehokkaasti tarkoituksenmukaisesti.	strategiset tavoitteet 2. Johdetaan strategiasta osaamisvaatimukset 3. Asetetaan osaamistasot 4. Arvioidaan nykyisen osaamisen taso (sekä itsearviointina että esimiesarviointina) 5. Analysoidaan tulos ja löydetään sen pohjalta osaamiskapeikat ja mahdollinen "yliosaaminen" tarpeisiin nähden 6. Kootaan johtopäätökset ja määritellään maakunnan tasolla osaamisen kehittämisen painopisteet 7. Laaditaan loppuraportti, joka julkistetaan yhteisessä päätösseminaarissa 8. Otetaan osaamisen johtamisen prosessi kiinteäksi työkaluksi alueen kirjastoille			systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla	
Yhteensä €								
000 €								

Uuden palvelukonseptin kirjastoauton hankinta
(P4: toteutusvaihe)

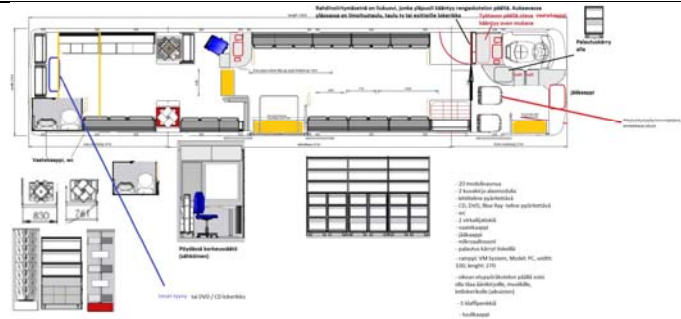

Tausta ja perustelu:

Turun kaupunginkirjaston kirjastoautot ovat vuosilta 1997 (Kirjastoauto 1) ja 2008 (Kirjastoauto 2). Tekniikaltaan vanhentuneen kirjastoauto 1:n uusiminen on ajankohtainen. Elektroniset laitteet ovat teknisen käyttöiän päässä ja lisääntyvien korjaustarpeiden vuoksi auto on ajoittain pois liikenteestä. Kirjastoautokorien valmistajalta, Kiitokorilta saadun tiedon mukaan Suomessa keskimääräinen kirjastoauton käyttöikä on noin 18 vuotta.

Vuosittain Turun kahdesta kirjastoautosta lainataan noin 150 000 nidettä ja asiakkaita niissä käy noin 64 000. Pysäkkejä tällä hetkellä on yhteensä 103 ja niistä noin puolet palvelevat yhteisöasiakkaista, joita ovat koulujen ja päiväkotien lisäksi senioreiden palvelutalot, kehitysvammaisten asuntolat ja toimintakeskukset sekä sairaalan osasto sekä sairaalakoulu. Tilastotiedot ovat vuodelta 2015. Sekä pysäkkien että lainojen määrät ovat olleet kasvussa viime vuosien aikana.

Kirjastoauton palvelukokonaisuus koostuu kahdesta elementistä: kokoelmista ja henkilökohtaisesta asiakaspalvelusta, mikä lainaustilastojen mukaan on toiminut hyvin. Erityisasiakkaat tarvitsevat kumpaakin. Fyysisten tallenteiden tarve kuitenkin pienenee ja siksi kirjastoauton nykyistä toimintakulttuuria on tarkasteltava kriittisesti ja suunnittelun lähtökohdaksi otetaan myös kirjastoauton toimintatapojen ja -kulttuurin uudistaminen. Erityispalvelua vaativille ryhmille lähelle tuodut kirjastopalvelut ovat osa Turun kaupungin strategian mukaista toimintaa, jonka tavoitteena on aktiivinen ja osallistuva kansalainen.

Kohderyhmä ja konkreettiset muutokset:

Vaikuttavuudeltaan tärkeimpiä erityisryhmiä ovat **seniorit ja aikuiset kehitysvammaiset**. Kirjastoauto vierailee palvelutaloissa, kehitysvammaisten toimintakeskuksissa ja asuntoloissa. Senioriasiakkaita on myös runsaasti ns. yleispysäkeillä, joissa käydään iltaisin. **Volyyimiltaan suurimpia asiakasryhmiä ovat alle 13-vuotiaat lapset ja yli 65-vuotiaat seniorit**. Pysäkeistä vilkkaimpia ovat koulut. Koulujen joukossa on erityiskouluja ja -luokkia.

Tulevaisuuden toiminta-ajatus pohjautuu täsmäpalveluun ja resurssien tehokkaampaan allokontiin. Erilaiset laitokset (koulut, päiväkodit, palvelutalot, asuntolat) tarvitsevat jatkossakin kirjastopalveluita. Näiden laitosten asiakkaiden joukossa on henkilöitä, joille henkilökohtaisen palvelun ja avun tarve on suuri.

Hyötytavoitteet: Hyötytavoitteet:

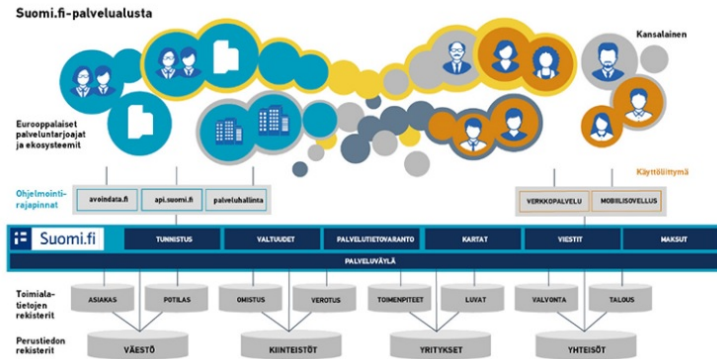
Kirjastoautotoiminnan saavutettavuuden, esteet-tömyyden ja ekologisuuden parantuminen

Projektin tavoite ja tuotokset:

Matalalattiainen, täyssähköinen ja toiminnallisesti muunneltava kirjastoauto
 Mittarit: kävijät, lainaus, asiakaskunnan ikä- ja sosiaalinen jakauma

Kapan käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet

(P3: toteutusvaihe, suunnittelun tarkentaminen)

Tausta ja perustelu:

Kapa eli kansallinen palveluarkkitehtuuri on perusta rakenteilla olevalle e-palveluallustalle, Suomi.fi -portaalille. KaPa rakentaa ne polut, joiden avulla hajanainen ja liian monessa kohdassa epäyhteentoimiva digitaalisten palvelujen kenttä saatetaan sujuvasti yhteentoimivaksi niin palvelujen tuottajien kuin käyttäjien kannalta. KaPA-johto on valtiovarainministeriössä ja operatiivinen hankejohto Väestörekisterikeskuksessa.

Kansallisella palveluarkkitehtuurilla tavoitellaan

- sujuvampaa ja helpompaa palvelua hallinnon asiakkaille
- helpommin ja nopeammin kehitettäviä uusia palveluja
- kaikkien viranomaisten digitaalista yhteentoimivuutta
- sähköisen kanavan tuomista asiakkaan ykkösvaihtoehdoksi asioinneissa
- ajan mittaan erittäin huomattavia säästöjä
- kuvattava se, että kirjasto on opastamassa kansalaisia käyttämään kapa, ei rakentamassa itse järjestelmää (tällainen vaikutelma tekstistä syntyy)
- hyötytavoite kirjaston kannalta: kansalaisten tietämys verkkopalveluihin liittyen kasvaa
- hyötytavoitteita ja tavoitteita mietittävä kirjaston kannalta
- panos suhteutettava resursseihin, sillä toiminta on hyvin henkilötyövaltaista
- kirjastojen sovittava yhdessä se, millainen palvelulupaus kapaan liittyen voidaan antaa

Kohderyhmä ja konkreettiset muutokset:

Kapa-laki koskee kaikkia kansalaisia ja siirtää julkishallinnon palvelut sähköisinä yhteisen sateenvarjon alle, suomi.fi -portaaliin. Erityisen kohderyhmän muodostavat ikääntyvät kansalaiset, joille sähköinen asiointi ei ole ennestään tuttu. Kansalaisten opastaminen verkkopalvelujen käyttöön on luonteva osa kirjaston toimintaa, sillä kirjastossa on jo vuosia järjestetty erilaisia verkkopalvelujen käytön koulutuksia ja opastuksia. Kirjastoissa on vuosittain järjestetty mm. Senior Surf -tapahtumia, joissa ikääntyville on opastettu verkkopalvelujen käyttöä.

Hyötytavoitteet: Hyötytavoitteet:

Kansalaisten verkkopalvelujen tuntemus ja käytötaidot kohenevat
Digikuilu madaltuu

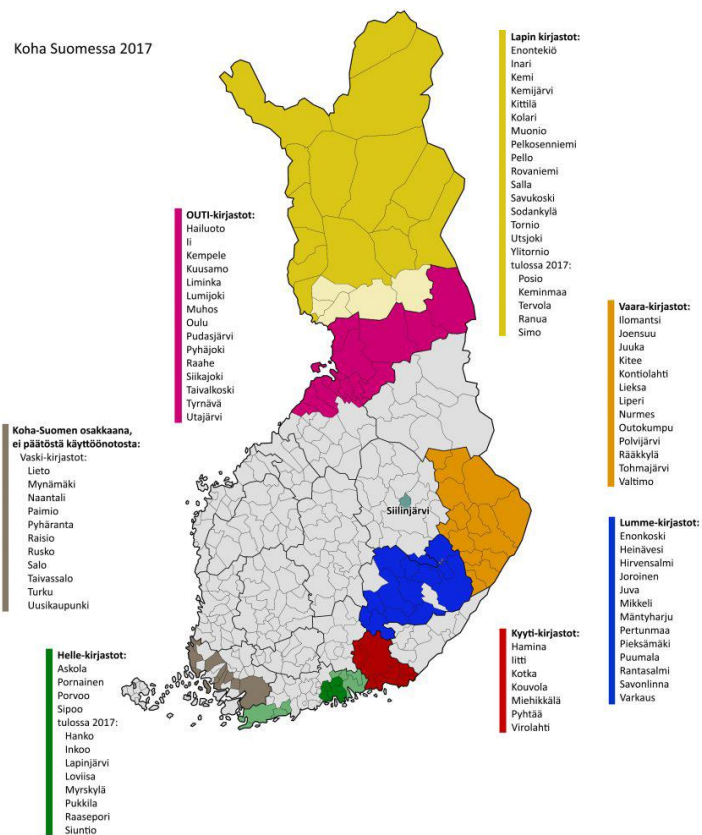
Projektin tavoite ja tuotokset:

Opastusten ja opastettujen määrä

Oppimistulosten vaikutusta opastettavien elämään mitataan palaute-kyselyllä

Koha - kirjastojärjestelmän uudistaminen

(P3: toteutusvaihe, suunnittelun tarkentaminen)

Tausta ja perustelu:

Turun kaupunginkirjastolla ja muilla Vaski-kirjastoilla on tällä hetkellä käytössään Axiell Finland Oy:n kirjastojärjestelmä Axiell Aurora. Axiell Aurora on yleisin kaupallinen Suomessa tuotettu ja markkinoilla oleva kirjastojärjestelmä. Axiell Auroran kehittämis- ja ylläpitokustannukset ovat huomattavat. Järjestelmän kehittäminen ei myöskään ole kirjastojen omissa käsissä. Näistä syistä monet kirjastot ovat etsineet joustavampaa ja edullisempaa vaihtoehtoa. Joensuun seutukirjasto onkin ottanut ensimmäisenä suomalaisena kirjastona käyttöönsä avoimen lähdekoodin kirjastojärjestelmän, Kohan, kesällä 2014.

Koha on kansainvälinen kirjastojärjestelmä, jonka ylläpidosta ja kehittämisestä vastaavat järjestelmää käyttävät kirjastot itse osana kansainvälistä Koha-yhteisöä. Kehitystyössä on mahdollista hyödyntää kansainvälisen yhteisön tekemää työtä, teettää työ omilla järjestelmäkehittäjillä tai kilpailuttaa ulkopuolinen tahon ohjelmoimaan. **Avoimessa ohjelmistossa ideat ja niiden toteutukset ovat kaikkien hyödynnettävissä.** Turulle ja muille Vaski-kirjastoille siirtyminen käyttämään Koha-järjestelmää on ajankohtaista siinä vaiheessa, kun Koha toiminnallisuudeltaan on vähintään kirjaston nykyisen tietojärjestelmän, Axiell Auroran tasolla.

Avoimen lähdekoodin kirjastojärjestelmän etuna on, että kirjastot vastaavat sen kehittämisestä ja ylläpidosta itse. Ylläpidon ja kehittämisen laadun ja tason turvaamiseksi on käyttäjäyhteisön oltava tarpeeksi suuri, jotta laatu ja kehitys pystytään turvaamaan. Axiell Aurora-kirjastojärjestelmä on ns. suljettu järjestelmä, jonka koodin järjestelmätoimittaja omistaa. Jos järjestelmää haluaa kehittää, se tapahtuu toimittajan ehdoilla ja on kallista. Erityisesti Vaskin verkkokirjasto Finnin kehittäminen ja käyttöönotto pitkittyi tarpeettomasti juuri tästä syystä. Tietojärjestelmän tulisi olla joustava ja mahdollistaa erilaisten uusien toimintojen liittäminen sen osaksi kohtuullisin kustannuksin. Tämä ei aina toteudu suljetuissa järjestelmissä.

Onnistuessaan avoimen lähdekoodin järjestelmä sekä yhteistyössä tapahtuva kehittäminen ja ylläpito säästävät järjestelmäkustannuksia merkittävästi. Tällä hetkellä Kohan ovat ottaneet käyttöön Joensuun seutukirjaston lisäksi Mikkelin kaupunginkirjasto ja muut Lumme-kirjastot sekä Oulun kaupunginkirjasto ja muut Outi-kirjastot. Kouvolan kaupunginkirjasto ja muut Kyyti-kirjastot ottavat Kohan käyttöön huhtikuussa 2016. Rovaniemen kaupunginkirjasto sekä muut Lapin kirjastot ottavat järjestelmän käyttöön syksyllä 2016. Useat muutkin maakuntakirjastot ovat ilmaisseet kiinnostuksensa Kohaa kohtaan. Ylläpitokustannukset ovat tällä hetkellä 0,26 €/asukas, kun esimerkiksi Turun ja muiden Vaski-kirjastojen Axiell Aurora-kustannukset ovat 0,68 €/asukas.

Kun järjestelmää kehitetään laajana yhteistyönä, vapautuu yksittäiseltä kirjastolta enemmän voimavaroja kehittää asiakkaille kirjaston muihin tehtäviin kuuluvia palveluja.

Turun kaupunginkirjasto on ollut mukana valtakunnallisessa, Mikkelin kaupunginkirjaston hallinnoimassa, **Kohti Kohaa – hankkeessa**. Hankkeen keskeisenä tehtävä on valmistella hallintomalli Koha-kirjastojärjestelmää käyttäville kirjastoille. Hallintomalleista parhaimmaksi vaihtoehdoksi osoittautui selvitysten perusteella **osakeyhtiömuoto, Koha-Suomi Oy**.

Koha-Suomi Oy:n toimintaideana on tuottaa Kohaa käyttäville kunnille järjestelmän tarvitsemat ylläpito- ja kehittämisspalvelut yhteistyössä kirjastojen kanssa niin, että verkostomaisen työn periaatteet toteutuvat. Yhtiöön palkataan järjestelmäkehittäjiä, ja osa mukana olevista kirjastoista jyvittää yhtiölle joidenkin työntekijöidensä työaika. Nämä henkilöt vastaavat yhtiön tuotepäällikön ja toimitusjohtajan tehtävistä. Tällä pyritään sekä osaamisen jakamiseen että kustannusten pitämiseen maltillisina. Koha-Suomi Oy ei jaa voittoa omistajilleen, vaan sen tehtävä on tukea kirjastopalvelujen tuottamista toimivan kirjastojärjestelmän avulla.

Itä-Suomen Aluehallintovirasto myönsi kirjastoille 130 000 euron avustuksen Koha-pääkäyttäjäkoulutusta sekä hallintomallin suunnittelua ja valmistelua varten. Suunnittelun aikana vertailtiin erilaisia hallintomalleja, minkä tuloksena on päädytty esittämään osakeyhtiön, Koha-Suomi Oy:n perustamista. Osakeyhtiön päädyttiin, koska toimintamallina se mahdollistaa kaikille mukana oleville kunnille tavan vaikuttaa kirjastojärjestelmään, sen kehittämiseen sekä kustannusrakenteeseen. Erillisen osakeyhtiön perustamiseen päädyttiin siitä syystä, että mukana oleville kunnille ei löytynyt yhteistä toimijaa alueellisten tietohallintoyhtiöiden tai Tieran kautta. Lisäksi kuntien omistaman osakeyhtiön toimiessa järjestelmän ylläpitäjänä jokainen osakkaana oleva kunta voi hankkia kirjastojärjestelmän ylläpidon Koha-Suomi Oy:ltä ilman kilpailutusta, jolloin osakaskunnat hankkivat palvelun yhtiöltä suoraan kilpailuttamatta palvelunhankintaa. Tämä mahdollistaa sen, että käytössä on vain yksi järjestelmäversio ja työpanos voidaan keskittää yhteen ohjelmaversioon. Resursseja ei hajauteta, mikä puolestaan tuo toimintaan kustannustehokkuutta. Toimintamalli mahdollistaa asukasluvuun perustuvan päätöksenteon ja samassa suhteessa tehtävän kustannusten jakamisen. Liittymisen ja järjestelmän käyttöönoton kustannuksista jokainen kunta vastaa itse.

Turun kaupunginvaltuusto on päättänyt kokouksessaan 11.4.2016, että Turun kaupunki ryhtyy Koha-Suomi Oy -nimisen yhtiön perustajajäseneksi, hyväksyy perustamisasiakirjat liitteiden 1-4 mukaisesti ja sitoutuu hankkimaan yhtiön osakkeet hintaan 0,11 €/asukas. Edellytyksenä on, että yhtiön perustamiseen yhtäläisin ehdoin ryhtyvät myös Rovaniemen, Mikkelin, Oulun, Joensuun ja Kouvolan kaupungit.

Koha-Suomi Oy on perustettu elokuussa 2016. Osakkaina on tällä hetkellä lähes 100 kuntaa/kaupunkia. Turun osalta järjestelmänvaihdon valmistelu alkaa vuonna 2017 ja toteutuu siinä vaiheessa, kun nykyiseen järjestelmään kehitetyt, Vaski-kirjastoille tärkeät

	<p>ominaisuudet, toimivat myös Kohassa.</p> <p><i>Kohderyhmä ja konkreettiset muutokset:</i> Kirjastopalvelut ja palveluja käyttävät asiakkaat.</p> <p>Muutoksena nykytilanteeseen järjestelmän kehittäminen on mahdollista omin voimin ilman välikäsiä ja kustannuksia sekä resursseja säästäen. Kaupunginvaltuusto on päättänyt Koha-Suomi Oy:n osakkeiden hankinnasta.</p> <p>Mikkelin rahoittamassa Kohti Kohaa -projektissa Turku selvittää nykyisen kirjastojärjestelmän ja Kohan välisiä eroja ja Kohan mahdollisia kehittämistarpeita ennen kuin järjestelmää voidaan siirtyä käyttämään.</p>
	<p><i>Hyötytavoitteet: Hyötytavoitteet:</i> resurssien säästö järjestelmäkehityksen nopeutuminen kaikki maakunnan kunnat mukaan yhteisjärjestelmään</p>
	<p><i>Projektin tavoite ja tuotokset:</i> Vuoden 2017 aikana tehdään esiselvitys, määrittely ja valmistelu sekä hahmotellaan käyttöönottoprojekti. Esiselvitys ja Kohan käyttöönotto tehdään yhteistyössä IT-palvelujen kanssa. Esiselvitys sisältää mm arkkitehtuurikuvauksen, liittymäkuvaukset ja Vaskin tarvitsemien ominaisuuksien/toiminnallisuuksien kuvaamisen.</p> <p>Tavoitteena on ottaa käyttöön avoimen lähdekoodin kirjastojärjestelmä vuoden 2018 aikana. Esiselvitysprojekti käynnistetään vuonna 2017 ja käyttöönottoprojekti vuonna 2018.</p> <p>Vaski-kirjastojen johtoryhmän päätöksen mukaan käyttöönotosta päätetään, kun seuraavat toiminnallisuudet ovat olemassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finnan ja Kohan välinen rajapinta - Melindan ja RDA:n vaatimat luettelointiominaisuudet - Hankintayhteys verkkokauppoihin - Suomen eri Koha-versioiden yhdistäminen - RFID-toiminnallisuus - Järjestelmän hitausongelman ratkaisu (tai suunnitelma ratkaisusta) <p>Puuttuvien toiminnallisuuksien listaa tarkennetaan projektissa.</p> <p>Esiselvitysprojektin jälkeen tehdään päätös vastaako KOHA-järjestelmä Vaskin tarpeita. Esiselvitysprojektin tuloksen perusteella aloitetaan käyttöönottoprojekti. Tavoitteena on nopeamman ja kevyemmän kehittämisen järjestelmä, joka sen lisäksi, että tuottaa peruspalvelut, mahdollistaa myös ajantasaisen ja uudistuvan kehittämisen.</p>

Kellutuksen vaikutusten ja hyötyjen seuranta

(P3: toteutusvaihe, suunnittelun tarkentaminen)

Tausta ja perustelu:

Vuoden 2017 syksyllä kirjastossa otetaan käyttöön aineiston kellunta. Kellunnassa aineisto hankitaan kaupunginkirjaston yhteiseen kokoelmaan ja se jää siihen kirjastoon, johon asiakas sen lainattuaan palauttaa.

Kellunnan avulla palvelujen käyttäjät (=lainaajat) pääsevät näin itse muodostamaan lähikirjastonsa kokoelmaa, jolloin se vastaa paremmin alueen tarpeita.

Oletuksena on, että aineistonkuljetukset vähenevät, sillä aineistolla ei ole ns. omistajakirjastoa, jonne se pitäisi palauttaa.

Kellutus käynnistyy syksyllä 2017, joten vaatii jonkin verran aikaa ennen kuin sen tuloksia voidaan luotettavasti arvioida. Siksi on tarpeen toteuttaa erillinen vaikutusten ja hyötyjen seuranta-projekti.

Kohderyhmä ja konkreettiset muutokset:

- Kohderyhmänä ovat kirjaston asiakkaat, jotka saavat tarvitsemaansa aineisto helpommin ja lähempää kuin aikaisemmin.
- Kirjaston henkilökunnan logistisen työn osuus vähenee, kun aineistoa ei enää palauteta takaisin omistajakirjastoonsa.

Hyötötavoitteet: Hyötötavoitteet: Kellutuksen käyttöönotolla tavoitellaan näitä hyötyjä:

- Aineistot vähemmän aikaa kuljetuksessa, enemmän asiakkaiden saatavilla
- Aineiston käyttöaste lisääntyy, varausjonot lyhenevät
- Kuljetukset vähenevät, mikä vähentää ympäristön kuormitusta
- Henkilökunnan työpanosta siirtyy logistisista tehtävistä sisältöjen avaamiseen
- Uuden aineiston käsittelyprosessin tehostuminen
- Vuoden 2018 aikana luodaan sekä välineitä näiden tavoitteiden toteutumisen seurannalle että seurataan tavoitteiden toteutumista

Projektin tavoite ja tuotokset:

- Asiakkaiden tyytyväisyys kirjaston eri toimipisteiden tarjontaan kasvaa (asiakaskyselyt)
- Toimipisteiden kokoelmaprofiilit muuttuvat vastaamaan kullakin alueella eniten kysyttyä aineistoa, monipuolistuvat kokoelmat (koko-elma-analyysit käyttäjät ja kokoelmat -työkaluilla)
- Lainauksen kasvu, varausten odotus-aikojen lyheneminen (kirjastojärjestelmän tilastot)
- Kuljetusten määrä vähenee
- Uuden aineiston läpivirtausajan supistuminen (otannat)
- Muutokset työtehtävissä, työtyytyväisyyden kasvu (Kunta10, kehityskeskustelut)

**Monitoimitalojen yhteistoiminnan
kehittäminen (Syvälahti ja Yli- Maaria)**

(P4: toteutusvaihe)

Tausta ja perustelu:

Hirvensalossa avataan elokuussa 2018 Syvälahden monitoimitalo ja Maariassa 2019 Yli-Maarian monitoimitalo. Koulun yhteydessä on yhteiskäyttöiset tilat kirjasto- ja nuorisopalveluille, terveyspalveluille sekä varhaiskasvatukselle. Myös Runosmäkeen ja Jyrkkälään ollaan suunnittelemassa vastaavantyyppisiä tiloja.

Tilat rakennetaan joustavasti yhteiskäyttöisiksi siten, että alueen asukkaat ja palvelujen käyttäjät saavat tarvitsemansa palvelut samasta paikasta. Monitoiminnallisessa tilassa voidaan hyödyntää moniammatillista osaamista ja tarjota palveluja laajemmin ja yhteistyössä.

Kirjastoissa otetaan käyttöön omatoimisen kirjastonkäytön mahdollistava laitteisto, joka mahdollistaa kirjaston käytön myös silloin, kun henkilökuntaa ei ole paikalla

Kohderyhmä ja konkreettiset muutokset:

Kohderyhmänä ovat alueen asukkaat ja palvelujen käyttäjät, joille tarjotaan mahdollisuus haluamiinsa palveluihin yhteistyöllä ja yhteiskäyttöisissä tiloissa.

Projekti toteutetaan kiinteässä yhteistyössä nuorisopalvelujen kanssa.

Hyötytavoitteet: Hyötytavoitteet:

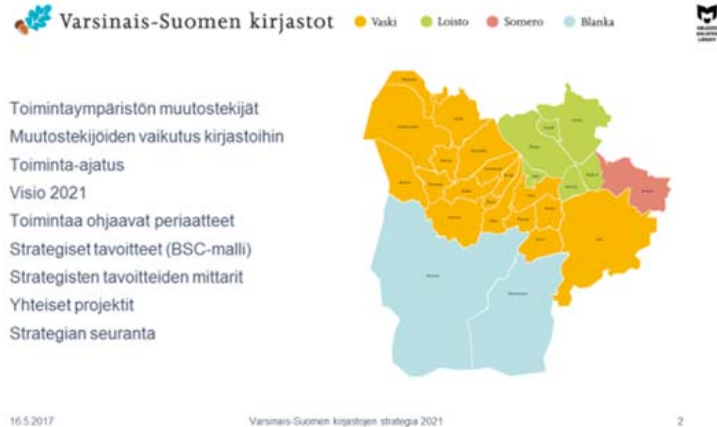
Saumattomasti ja asiakaslähtöisesti. Eri toimijoiden ammatillista osaamista voidaan jakaa. Projektin tavoitteena on tuottaa alueen asukkaille entistä saavutettavampia palveluita hyödyntämällä tilojen joustavaa yhteiskäyttöä ja kirjasto- ja nuorisopalvelujen välistä yhteistyötä.

Projektin tavoite ja tuotokset:

Kustannussäästöjä tulee sekä päällekkäishankintojen minimoimisesta että tilojen ja resurssien joustavasta monikäyttöisyydestä. [Palveluilla on yhteistoiminnan seurauksena myönteisempi vaikutus asiakasryhmiin kuin palveluilla yksinään ja erillään]

Yhteisöllisestä osaamisesta personalisoituun oppimiseen – avain kirjastojen osaamisen johtamiseen!

(P3: toteutusvaihe, suunnittelun tarkentaminen)

Tausta ja perustelu:

Perinteinen aineiston ja sisällöntuntemus on tärkeä osa kirjastoammattillisuutta tulevaisuudessakin, mutta sen lisäksi tarvitaan uudenlaista osaamista. **Palveluja tuotetaan enenevässä määrin yhteistyössä asiakkaiden kanssa hyödyntäen modernia teknologiaa.** Erityisryhmät vaativat niille kohdennettuja, monipuolisia lukuharrastusta edistäviä ja tiedon saavutettavuutta parantavia räätälöityjä palveluja. Sosiaaliset taidot, vuorovaikutteisuus ja kyky uudistua ovat kirjastoammattilaisten tärkeitä ammatillisia painopisteitä. Palveluja tuotetaan enenevässä määrin yhteistyössä, joten vuorovaikutus ja verkostoitumistaidot ovat entistä tärkeämpiä.

Osaamisen haasteet tuovat aivan erityisen haasteet kirjastoille. Osaamisen johtamiseen tulee kiinnittää systemaattista huomiota. Osaamisen johtaminen on tulevaisuudessa henkilöstön työhyvinvoinnin kulmakivi.

Maakunnan kirjastot ovat hyvin erikokoisia ja vaihtelevasti resursoituja. Onkin tärkeää pohtia, mitä taitoja tulevaisuudessa tarvitaan kaikissa kirjastoissa ja mitä taas kannattaa tuottaa yhteistyössä jakaen erikoisosaamista. **Resurssien mahdollisimman hyvän allokoinnin tueksi on syytä tehdä Varsinais-Suomen kirjastojen kanssa yhteinen osaamisen johtamisen prosessi,** jossa kartoitetaan olemassa oleva osaaminen ja selvitetään tulevaisuuden tarpeet, jotka pohjautuvat yhteiskunnan kehitystrendeihin ja maakunnalliseen kirjastostrategiaan.

Kohderyhmä ja konkreettiset muutokset:

Kohderyhmänä ovat maakunnan kirjastoammattilaiset. Projektissa kartoitetaan osaamiskapeikot ja yliresursointi. Tavoitteena on yhteistyössä varmistaa maakunnan ammatillisen osaamisen taso ja kyky vastata tulevaisuuden haasteisiin.

Hyötytavoitteet: Hyötytavoitteet:

Projektin tuloksena on mahdollisuus reagoida osaamisvajaseen (esimerkiksi järjestämällä tarvittavaa täydennyskoulutusta) ja henkilöresursseja pystytään kohdentamalla osaajat ja tarpeet tehokkaasti tarkoituksenmukaisesti.

Onnistumisen sijoitus	Strateginen tavoite	Mittarit	Tietolähteet
Palvelujen käyttäjien näkökulma	Palvelujen käytettävyys	Palvelupisteiden sijainti Digitaalisten palvelujen käyttöturvallisuus Tytyväisyys asiakaspalvelun palvelupisteessä	Palvelukarta Asiakastyytyväisyyskyselyt Asiakastyytyväisyyskyselyt
	Palvelusisältöjen kattavuus	Kirjastoikohtaiset palvelukuvaukset	Kirjastojen vuosikertomukset
Talouden näkökulma	Ritävät taloudelliset toimintavaroitukset	Kirjastojen yhteiset/kaudet vuosibudjetit	Kirjastojen talousarviot/dokumentit
	Kirjastojen kehittämissuunnitelmat	Kehittämissuunnitelman voimaantulo kirjastoissa yhteensä (omarahotus ja ulkoinen rahoitus)	Kirjastojen talousarviot/dokumentit ja kehittämissuunnitelman talousraportit
Sidosryhmiä näkökulma	Aktivinen kehittämissuunnitelma	Yhteiset kehittämissuunnitelmat ja sidosryhmäyhteistyö	Kirjastojen ja kehittämissuunnitelman raportit
	Hyvien käytäntöjen jakaminen ja käyttöönotto	Käyttöön otetut toimintamallit ja yhteiset oppimistulokset (seminaarit tms.)	Kirjastojen vuosikertomukset ja oppimistulosten dokumentit
Henkilöstön näkökulma	Kurttajat ylläpitävä asiantuntijajoukon hyödyntäminen	Yhteiset koulutukset Asiantuntijajoukko, työkierto	Koulutuslaskujen dokumentit (ml. palautteet)
	Arvokkaan osaamisen uudistaminen	Täydennyskoulutuksen sisältö, määrä ja laatu Osaamisen kehittämisen prosessi	Henkilöstön kehityskeskusteluaineistot Koulutusaineistot kirjastojen vuosikertomuksissa Osaamiskartat
Yhteistyöhenkilön pitäminen	Kirjastojen verkostokokoukset Jatkun pitäjien toteuttaminen	Kokouksraportit Kirjastojen vuosikertomukset	

10.5.2017

Varsinais-Suomen kirjastojen strategia 2021

15

Projektin tavoite ja tuotokset:

- Päivitetään maakunnallinen kirjastostrategia (vuodelta 2009) huomioiden toimintaympäristön muutokset, megatrendit, hiljaiset signaalit ja määrittellen strategiset tavoitteet
- Johdetaan strategiasta osaamisvaatimukset
- Asetetaan osaamistasot
- Arvioidaan nykyisen osaamisen taso (sekä itsearviointina että esimiesarviointina)
- Analysoidaan tulos ja löydetään sen pohjalta osaamiskapeikat ja mahdollinen ”yliosaaminen” tarpeisiin nähden
- Kootaan johtopäätökset ja määritellään maakunnan tasolla osaamisen kehittämisen painopisteet
- Laaditaan loppuraportti, joka julkistetaan yhteisessä päätösseminaarissa
- Otetaan osaamisen johtamisen prosessi kiinteäksi työkaluksi alueen kirjastoille